

Női helyzetek

Montázs

Mit akar a nő?

Vajon mit akarhat?

Megint kezdjük, mint nem tudom hány évvel ezelőtt, hogy „a népek büszkesége az anyáktól ered”? Már megint a női sorssal hozakodunk elő? Mi értelme van még? Mindenki tudja, hogy a nő — szelet vetett, vihart aratott —: végre egyenjogú a férfival. Úgy kell neki! Ő akarta. Lámpással kereste magának.

De akkor meg minek újra felemlgetni a nők sorsát, helyzetét?

A nővel szembeni előítélet ma már természetellenes. Az igazgatók meggyőződésből támogatják a nők előmenetelét, nem azért, mert így kívánják az irányvonalak. Diszelnökségbe sem azért ültetik őket, hogy „nők is legyenek”. Magától értetődik, hogy a vezetők fele nő. Vérünkben van már az egyenjogúság. A családi örömeik elé néző apák nem mondják már: „bárcsak fiú lenne!”. A fiúkat nem úgy nevelik, hogy „te vagy a férfi!”. Ma már nincsen olyan lány, akinek az volna élete legfőbb vágya, hogy férjhez menjen. A lányok manapság nem rettegnek attól, hogy pártában maradnak. Senki sem beszél már „jó partiról”. A pelenkát mosó férfi ma nem nevetséges. Legalább annyira természetes, mint a traktoros nő. A talponállókban főleg málnaszörpöt fogyasztanak, de tudnivaló, hogy nem azért üresek — különösen este. Eltűnt a férfigóg. A nő nem ismeri már sem „a szabadságtól való félelmet”, sem az emancipáció szörnyű magányosságát. Ma már nincsenek nők, akik azért szenvednének, mert nem tartoznak senkihez. A nők nem álmódoznak már lovagiasságról. Csak élmunkásokba szerelmesek, virágot csak az intézménytől várnak, és onnan is csak azért, hogy átadhassák a külföldi látogatóknak.

Akkor meg miért hozakodunk elő megint a nők helyzetével? A nő már nem tárgy. Végre nem a kímélet tárgya. Végre nem megalázott. (Ki párbaajozna ma érte?) Egyenjogú, ha fizetésről van szó, ha jelenléti naplót kell aláírni, csak a szatyorhoz, a főzéshez, a mosóteknőhöz van vitathatatlan előjoga, mert amióta egyenjogú, mindenki tudja, hogy több joga van, mint a férfinak.

Egész sor új jogot vívott ki magának (váll váll mellett küzdhet a barikádokon, a villamoslépcsőn, a zöldségüzlet előtt), de megőrizte hagyományos jogait: továbbra is tükörfényesre síkálhatja a lakást, és nőies lehet lepedőmosás, mosogatás után, ablak-, gyerek-, padlószikálás után, továbbá megőrizte krumplihámozási és hagymasütési jogát. És joga van mindezt éjszaka, akár éjjel után is elvégezni, nemcsak nappal, mint amikor még nem vívta ki egyenjogúságát (nem baba már, hogy féljen fát hasogatni éjszaka)!

Már megint a nők helyzete, már megint?

„Mit akar a nő? Atyaúristen! Vajon mit akarhat?”

— Valaki azt mondta, hogy maga a főváros legerősebb asszonya.

Ana Bodea (szépszemű, ívelt szemöldökű, az Augusztus 23 Művek hegesztője) elvezi a szöveget:

— Hahaha!

— Nem mondhatják, hogy gyenge nővel kezdem a sorozatot. Ana, maga erős, mindenkit elképeszt szorgalmával és erejével.

— Én már ilyen vagyok. Hátamra veszem az oxigénpalackot. Nyolcvankilós.

— Egyedül?

— Hát kivel? Ötvenháromban kirepedt az operációm, mert megemeltem egy csavarral teli ládát. Mikor látták, hogy ráverek a kalapáccsal, és a hátamra veszem a vasat, azt mondták, hogy felvágok. De én már ilyen vagyok. Lássák, hogy dolgozom. Velem nem megy a hé, te! Velem senki se beszéljen csúnyán!

— Nem nehéz a kalapáccsal dolgozni?

— És ha nehéz? Nehéz hát. Volt egy gyomorsüllyedési esetem is. Meg kellett fordítani egy vasgerendát és a bakra emelni. Két fiú volt meg én. Az egyiknek kicsúszott kezéből a gerenda, erre a másiknak is. Egyedül maradtam. Ha elengedem, lábukat törí. Felfogtam a kötényemmel, megtartottam. Szerencsém volt azzal a köténnyel. Aztán olyan ürességet éreztem. Mondtam is Ionescu bácsinak, hogy olyan üresség van bennem. Fájt egy kicsit, de mikor jól belemelegszik az ember, nem érzi. Vérzésem is volt... no lám csak, miről nem beszélünk. Másról nem is tudunk beszélni?

— De igen. Be akarom bizonyítani, hogy a nők nem egyenjogúak.

— Náálunk?

— Igen, nálunk.

— C-c! Hát ezt aztán nem lehet! Ez velem nem megy. Lehet, hogy mással igen, de velem nem megy. Nekem aztán egyenlő jogom van a munkához, fizetéshez. Elértem a hatos kategóriát. Új besorolás szerint a négyest. Hogy is mondhatnám, hogy nem vagyok egyenlő?! *(Beszélgetés egy „egyenlő” nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— Mi a véleménye azokról a nőkről, akik egyenjogúak akarnak lenni a férfiakkal?

— Drágám, ne haragudjon, de azt hiszem, nagy ostobaságot követnek el. A nő ne legyen egyenrangú. Különb lehet a férfinál, de azt nem mondhatja, hogy egyenrangú. Ha különb, a háttérből irányíthatja, észrevétlenül. Nincs férfi, aki ne adna meg mindent, amit csak akar a nő, ha az tudja, mikor kérje. De ehhez okosnak kell lenni. Tudni kell, hogy mikor. Meg aztán ha nem is különb a nőnél, el kell hitetni vele, hogy az. A második számú férjem iparos volt. Nagyon szerettem, de neki komplexusai voltak, hogy én művelt vagyok, és ő nem az... Egy okos asszony magához emeli az urát, nem lerántja. És akartam, nagyon akartam magamhoz emelni Waltert, de ő nem értette meg. A végén elváltunk. Egy férfinak, drágám, érezni kell, hogy ő az úr. Ő adja a pénzt. *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— Én a brigádból mentem férjhez. Ő lakatos volt. Én erősködtem, hogy hegesztő legyen. Sokat kínlódtam eleinte. Váltás után négy órát is ottmaradtam, hogy segítsek neki. Közös lakásunk volt. Öntött alap, hálószoba, ebédlő, veranda. Veszekedés, kellemetlenségek. Amíg ő aludt, én a kamraajtót mázoltam. *(Beszélgetés egy „egyenlő” nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— Mégis...

— Semmi mégis. Ezért alsóbbrendűek a nők. Mert azt hiszik, hogy a férfiak felsőbbrendűek. *(A diadalmas nő — beszélgetés Dr. Ana Aslan professzorral)*

— Kár, hogy nem volt ott a Bucurban. Éjfélre az egész vendéglőt talpra állítottam. Jött egy lakodalmas menet. Elkiáltottam magam: „Vive la mariée!” A násznagyok összecsókkoltak. Én is megcsókoltam őket. Mindenkit megcsókoltam... Mindenkiért fizettem. Csodálatos volt. Perinicát táncoltunk... A végén énekeltem, mindenkinek. Mikor láttam, hogy mindenki úgy ül ott, mintha kardot nyelt volna, felmérgeződtem, és énekelni kezdtem. Mindenkit én mulattattam. *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— Egyszer a szomszéd berúgott, és éjszaka az ablakom alá állt. A szemembe világított az elemlámpával. Rákiáltottam, hogy mit akar. Ő meg: „Gyere ki, beszéljünk egy kicsit!” Én bent egy szál ingben. Mondom neki: „Most, éjszaka?” És olyan farsangot rendeztem neki, hogy többet se láttam. *(Beszélgetés egy „egyenjogú” nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— És amikor egyedül marad otthon, mit csinál?

— Hogyhogy mit csinálók? Alszom. Imádok aludni. Elszórakozom. Vannak barátainom, akik unatkoznak, de szerintem csak a buta nők unatkoznak. Nekem nagyon gazdag a lelki világom... *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— De az élet, professzor asszonyom!

— Melyik élet?

— Hát az Ön magánélete! Nem tudja, mit mondanak? Van egy kifejezés, hogy a harcos élet önfeláldozó élet.

— Nekem semmi sem volt nagyobb öröm, mint ez az önfeláldozás. Meg kell érteniük, hogy egy tudományos könyvet is lehet olyan élvezettel olvasni, mint egy szerelmes regényt... Ha el akar érni valamit az ember, következetesnek kell lennie... Én úgy hiszem, hogy harcolnunk kell...

— Ön „harcias“?

— Céltudatos vagyok. Valaki egyszer, évődve, Avram Iancuhoz hasonlított. Hát igen! Harcoltam. Küzdeni kell. Másképp nem megy. Én ötvenéves koromban kezdtem új pályát. Mindent előlről. Merésznek kell lenni, nem szabad érzelmi okokból letérni az útról... *(A diadalmas nő — beszélgetés Dr. Ana Aslan professzorral)*

— A vőlegényem szép, és csak másfél évvel volt idősebb nálam. Barna! Istenem, micsoda élet! Esküvő előtt anyám felutazott Párizsból, hogy segítsen az előkészületekben, de én éppen akkor ismertem meg az egyes számú férjemet (így nevezem, hogy megkülönböztessem őket). Egyes számú férjem tudós volt. Pontosabban mérnök. Mikor elvitt a gyárba... én azt hittem, hogy valami hivatalnokféle, de ő azt mondta: „Látod ezt a gyárat? A tiéd!” Huszonöt évvel volt idősebb nálam, de bántam is én! Örültem, bolondulásig beleszerettem. Felbontottam az eljegyzésemet. *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— Ütött, kinozott. Eladta a varrógépet. Jövök haza a munkából, hát ott találok a majorságot lenyakazva, az udvar meg tele tollival. Még az aragázpalack szekerét is eladta, pedig az még esküvő előttről megvolt nekem. Hogy a palackot is el ne adja, áthajítottam a szomszéd udvarra. Ez van. Elővettem szépen: „Te, Ionel, látom, sehogy se egyezünk már!” Miért, talán az elég ok volt, hogy nem akartam a fejemre kötni a nővére kendőjét? Van nekem kendőm, kalapom is, sapkám is elég. Így volt. Ettünk, ittunk egy kicsit, készültünk a városba. „Tedd fel ezt a kendőt” — mondta. „Nem teszem fel! Van nekem kendőm.” Épp jött a nővére, ajándékoztam neki egy táskát, kígyóbőrutánzatút, lakkal. És hát amiért nem akartam a fejemre kötni azt a kendőt, megvert. És nem mentünk már sehova. Így volt. *(Beszélgetés egy „egyenjogú” nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— A nő, kedvesem, a legszebb tárgy, ami csak létezik. A férfinak tudnia kell, hogyan bánjon vele. Mentünk egyszer a nővéremmel. A nővérem — nem akárci. Én vezettem. A sógorom melletttem ült. A nővérem hátul. Megálltunk. Kiszálltam. Kiszállt a sógorom is. A nővérem ült tovább a kocsiban. „Miért nem szállsz ki?” Azt mondja a nővérem: „Várom, hogy Jean kinyissa nekem az ajtót.”

Éz ő. A nővérem egy lady. Ha azt akarod, hogy a férfi egy lord legyen, ladynek kell lenned.

— Az ön férje „egy lord“?

— Természetesen, amennyire az ideje engedi. A férjem rengeteget dolgozik. Néha hónapokig távol van. Üzleti ügyek. Megesik, hogy külföldön találkozunk. A múltkor Japánba kellett mennem, hogy láthassam. Meg kell értenem. Egy okos asszony megérti. Ó, én nagyon szeretem a férjemet!

— Ön ugye sokat utazik?

— Voltam Japánban, Indiában, Honoluluban...

— Genfben nincsenek szegények?

— Mondják, hogy vannak, egy barátnőm mondta, de a barátnőm bolond. Hisz a lélekvándorlásban, és azt képzei magáról, de igazából, hogy ő Sába királynőjének reinkarnációja. *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— Van igazi, nyomorúságos nyomor. Láttam több helyen is, főleg Latin-Amerikában. De voltam Floridában is, és láttam luxus-aggmenházakat. Kényelem, az volt, természetesen. Drága pénzzel megfizették... De ne higgye, hogy a gazdag öregség vidámabb... Pénzzel, vagy pénztelenül, az öregek elhagyatottsága egyformán szörnyű. A dollár nem gyógyítja meg a szomorúságot. Aki megrokkant, nem tud örülni az életnek. Higgye el! A szenilitás Floridában is rettenetes!... És mégis... Én hiszem, hogy lehetséges a betegség és szenvedés nélküli öregség. Nézze, nálunk a férfiak átlagéletkora 68 év, a nőké 71. Húsz év múlva, mondjuk 2000-ben, 100 év lesz az átlagos életkor. Nem vagyok pesszimista... Megvallom, hogy a lelkem mélyén én sem értem a halált. Én sem „nyugszom bele a halálba“. Én is ordítani szeretnék néha: a halál igazságtalanság! Ha nem hinném néha, hogy a halál igazságtalanság, azt kellene hinnem állandóan, hogy az élet az. De az élet nem lehet igazságtalan...

— És maga az öregség nem igazságtalan?

— Önök előtt állandóan egy lealacsonyító öregség képe lebeg. Én azonban jól tudom, hogy létezik olyan öregség is, amely nem alacsonyít le. Ismertem gyönyörű idős asszonyokat... Nemcsak a szép vonások tehetnek széppé valakit, hanem a vitalitás is. Nem vette még észre? *(A diadalmas nő — beszélgetés Dr. Ana Aslan professzorral)*

— Hány órát dolgozik?

— Hát, mikor kell, akár tizenkettőt is.

— És munka után?

— Hazamegyek, mosok, főzök. Meg nem enném a hideg ételt. Szalámit csak kóstolóba eszem. Ha megkívánom. Jobban esik a krumplileves...

— Erdemes ennyit küszködni? Elvégre nő!

— Nő vagyok, igaz. De ha én magával dolgozom... maga a lakatosműhelyben, én meg a kalapáccsal. És maga nyolc órát dolgozik, én csak egy órát dolgozom? Álljak, mint a feszület, merthogy nő vagyok? Álljak, amíg rám nem szól Grigore mester?

— Más brigádban mégis könnyebb lenne.

— Könnyebbnek könnyebb, de én nem az az ember vagyok, aki brigádról brigádra vándorol. Összeszoktunk. Ismerem a bogarikat, ők is az enyéimet.

— És segítenek?

— Kik?

— A férfiak.

— Hogyhogy, ha én végigmegek a gyáron, és látok egy férfit cipekedni, akkor még ő segítsen nekem? Hát ugrom és segítek neki, de még ordítok is arra, aki nem segít. Mert aztán így ők is jönnek segíteni.

1. SZABÓ TAMÁS: Szégyellős
2. SARZSINSZKY FERENC: Feketében

3. ENYEDI JOLÁN: Lebegés

4. KABÁN JÓZSEF: Vízleánya

(Kolozsvári fotóművészek csoportos kiállításának anyagából)

— És jöttek?

— Jöttek hát. Hogy építettem a házat. Csak egy fizetett emberem volt. A többi... Az építőtelep adott hulladékot, a vállalat segített. A többit csakis ők.

— Hogyhogy ők?

— Hát a brigád. Meg egy szomszéd a feleségével, és a testvérem.

— És a férje?

— Hagyjuk a férjemet! Nézze, így volt: pénteken hazamentem a faluba fizetett IRTA-kocsival, vittem az építőanyagot. Szombaton már neki is láttunk a háznak. Jött egy szomszédasszony is a férjével. Ő mérte ki, hogy hova jönnek a tartógerendák. Mi meg utána az ásókkal. A brigád az oszlopokat verte be, a testvérem a vesszőt fonta. Hétfőre be volt tapasztva, és az ajtókat is beállítottuk. Három nap alatt. Arra jár egy szomszéd, azt mondja: „Ennek aztán volt pénze!” Majdnem megmondtam neki, hogy hoztam össze a pénzt. De magának megmondhatom. Vettem bútort, 10 735 lejest. Részletre. Adtam 4000 lej előleget, a többi részlet. Eladtam az aragázt, a lemezjátszót meg két fotelt, felvettem az önszegélyzöböl kétszer is, egyszer 1700-at, egyszer 2000-et. Aztán a fizetés. 2040, 1800, 1700. A munkaórák szerint. De nélkülük nem ment volna.

— Kik nélkül?

— Hát a brigád nélkül. Váltás után jöttek segíteni. Egyik nap ketten, három. Másik nap három, négyen. Jöttek a kollégák is az ISIM-ből. Még iskolások is. Egy tanuló végezte a bevásárlást. Én 12-kor feküdtem, 5-kor keltem. A tervért is kellett dolgozni, nehogy megkárosítsam a tervet, mert értem én, nem kell a fejembe verni... Meg aztán nő volnék, a pénzre is gondolok. Felhasadt a sarkam, addig dagasztottam a földet. Tudja, hogy készül a vályog? Táncolni kell a sárban.

— Hány éves?

— Harmincöt.

— És ez sok?

— Már hogy lenne sok? Hát én mind csak fiatalnak és erősnek érzem magam... Én aztán nem ijedek meg. Igaz, hogy öszül a hajam, de nem hagyom el magam. Szeretek öltözködni, szeretem, ha megbámulnak. Épp most vettem magamnak két ruhát és öt pulóvert, abból egyet anyámnak adtam. Hát most már, hogy házat építettem, borítsak pokrócot a fejemre? *(Beszélgetés egy „egyenjogú” nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— Ön még mindig sokunkat elkápráztat. Sokan közülünk irigylik Önt. Mi Olănești-en, Ön Honoluluban. Mi szatyorral, Ön nercbundában. (Csodálatos nerc, asszonyom!) Ön sem éppen Rothschild bárónő, de nem is kell beosztania a fizetést... Bocsásson meg, ha durván fogalmazok, de látom, Ön is szokimondó: rendjén van az, hogy ép, egészséges nő, bocsásson meg, eltartatja magát?

— Hogyhogy eltartatja? A férfi dolgozik, adja a pénzt. A nő neki szépíti magát, a nő teremti meg a kellemes hangulatot, tartja fenn a hasznos kapcsolatokat, gyöngéd. Nem lenne szép elfogadni valamit, ha nem adsz cserébe semmit. Ő is ad, te is adsz.

— De rendjén van ez az adom-veszem? Pénzre lehet váltani a gyöngédiséget?

— Aki okos, annak lehet.

— Ön szép, nőies. De ha egy szép napon el kellene válnia... ha egyedül kellene tovább cipelnie az élet terhét?

— Nem tudom... az én koromban már nagyon nehéz volna... sokszor beszélgettem erről a nővéremmel is... De ő az utóbbi időben úgy beszél, mintha a világ vége jönne...

— Miért?

— Ó, ez egy szerencsétlen história... a férjével... Rettenetesen viselkedett...

— Hát nem „egy lord“?

— Lord? az a disznó?... Mikor megtudta... mikor a nővérem megtudta... az én édes nővérem nyolcvan tablettát vett be. Nyolcvan! Szörnyű! A nővérem, aki egy lady!... *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— „Odaát“ nem tetszik nekem az erkölcstelenség. Akárhová megyek, csak az üzletet nézik. Akárhová megyek, üzleti ajánlatokkal jönnek. Csak a pénzre gondolnak. Nem érnek rá a lélekkel törődni. Mi sem érünk rá, de mi azért, mert túl sokat dolgozunk... Nálunk? Ami nálunk nem tetszik, az a döntés hiánya. A felelősség hiánya. Nincs elég határozottság. Felelősség. Bátorság. Minden kicsiségért rengeteg időt kell elvesztegetni. Otpeni-ért tíz évet veszítettem. Most megvan. Igaz, most megvan. De nem lett volna jobb, ha én is fiatal vagyok?

Következetesnek kell lenni. Mikor Bukarestbe jöttem, Parhon meghívott a klinikájára, de X. nem akarta, semmi áron. Persze, hogy nagyon kemény harc volt. Rengeteg nehézséget kellett legyőznom. Sok ellenfelem volt. *(A diadalmas nő — beszélgetés Dr. Ana Aslan professzorral)*

— Ha volna férje, olyan, aki azt kérné, hogy maradjon otthon, beleegyezne?

— Ha dolgos férjem volna, még a mosdóvizét is meginnám! Igen. Igen. És ha olyan nő lennék, aki otthon ül, nincs állásban, és nem sértegetik, hát lábujjhegyen járnék a férjem körül. Mert vannak olyan nők, akik nem becsülik meg a kényelmüket, a jó dolgukat. Van egy munkatársam, 20 évig élt együtt a feleségével, egyszer meg nem ütötte, s az mégsem becsülte meg.

— Ne is mondjon ilyesmit. Ez nem jó. Ezt nem írhatom be a cikkbe. Gondolja csak meg, hogy állna magának az otthonülés?

— Nagyon is jól állna. Két évig otthon voltam. Hizlaltam két disznót, volt hatvan majorságom. Ami vetemény létezik, mind volt a kertemben. Hagyma, paradicsom, petrezselyem, lestyán, virág. Még most is, csak két éve, hogy beköltöztem és dolgozom is, mégis van minden a kertemben. Még jácint is. Meg aranyvirág. Én nem szeretem a kaput támasztani. Az idén nyáron a kertből ettem a főttkukoricát. Földiepret is ültettem, de kikaparták a tyúkok. Lebontottak egy házat, akárcsak Pácalá, megvettem egy meggyfát, mint a karom, olyan vastagot. És megfogant, érti, megfogant. *(Beszélgetés egy „egyenjogú“ nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— Megbánt valamit?

— Nem bántam meg semmit. Csak őt sajnálom. Egyedül csakis őt.

— Kit?

— A vőlegényemet. Szép volt. Barna. És csak másfél évvel volt idősebb nálam. *(A nő a legszebb tárgy a világon — beszélgetés R. genfi úriasszonnyal)*

— Sajnálja, hogy nem tanult tovább?

— Igen. Lehet. Igazából én úgy fejeztem be az iskolát, hogy megszöktem. Kutya egy tanítóm volt. Egy falumbeli gyerek félszemére vak maradt, úgy felpofozta. Mikor harmadikos voltam, játszottak a gyerekek, s feldöntötték a táblát, azt mondta, hogy én voltam, és kitérdepeltetett. És mellettem térdepelt egy másik lány, az ijedtében összepisilte magát. Felémfolyt a pisi, a tanító azt mondta, hogy én voltam, és ütni-verní kezdett. Mikor láttam, hogy kézzel-lábbal üt, kikérezkedtem a vécére, és hazaszaladtam. Így van nekem két osztályról bizonyítványom meg két analfabétáról.

— Van gyereke?

— Nincs.

— Sajnálja?

— Hát ha nem volt úgy, hogy hozzon a gólya? Így volt. *(Beszélgetés egy „egyenjogú“ nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi)*

— Bánja, hogy nincs gyereke?

— Nem is tudom. Nem hiszem. Talán egy kicsit rideg vagyok. *(A diadalmas nő — beszélgetés Dr. Ana Aslan professzorral)*

— De hiányozni semmi sem hiányzik?

— Nekem hiányozna valami? Isten őrizzen. Nem hiányzik nekem semmi. Az idén bevezetem a villanyt, és levakolom a házat. Rendbeszedem a házat, és hátha találok magamnak egy férjet, aki érdemes rá. Nem kívánom, hogy a tenyerén hordozzon, ma már a miniszterfeleségeket se hordják tenyérén. Azt se kívánom, hogy dicsérgessen, amiért ezt is, azt is szereztem magamnak. Csak magában ismerje el. Azt se bánám, ha csak egy kezeslábasa volna is. És ha nincs semmije? Veszek neki részletre ruhát, csak becsüljön meg. Jaj, jaj istenem! Hogy én nem születtem férfinak! Mert ha férfi volnék, olyan lennék, hogy hét napig sírna utánam egy nő, és meztláb jönne utánam a világ végére.

— Akkor hogy állunk az egyenlőséggel?

— Az egyenlőséggel nagyon is jól állunk. A magányossággal, azzal állunk rosszul... *(Beszélgetés egy „egyenjogú“ nővel, egy elégedett nővel, aki nem fél semmitől, akinek nem hiányzik semmi.)*

**A Contemporanul interjúorozata alapján
összeállította és fordította HERVAY GIZELLA**

Páll Lajos: Anyám

